

ความรุนแรงต่อสตรี

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
<http://www.women-family.go.th>

ความรุนแรงต่อสตรี

ปัจจุบันความรุนแรงต่อสตรี ได้กลายเป็นกระแสสากลที่ทั่วโลกตื่นตัวในอันที่จะหาทางป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจังองค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญประเด็นนี้อยู่มาก ดังจะเห็นได้จากการกำหนดข้อตกลงร่วมหรือกลไกระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนานาชาติรวมทั้งประเทศไทย ได้ให้การรับรอง อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ปฏิญญาว่าด้วยการขจัดความรุนแรงต่อสตรี ฯลฯ

ปัญหาความรุนแรงทั้งในครอบครัวและสังคมที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่ประเทศไทยและทั่วโลกประสบอยู่ และพยายามที่จะแก้ไขเพื่อยุติความรุนแรง องค์การอนามัยโลกชี้ชัดว่าความรุนแรงต่อสตรี เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงในทุกภูมิภาค ประเทศในแถบแอฟริกา มีผู้หญิงร้อยละ 30-40 เคยถูกสามีหรือคู่อักทำร้ายร่างกาย แถบเอเชียโดยเฉพาะอินเดีย ผู้หญิงอินเดียราว 1 ใน 3 เคยถูก คู่สมรสทุบตี ในอเมริกามีผู้หญิงร้อยละ 22 ถูกทำร้ายร่างกาย (อ้างในกฤตยา อาชวนิจกุลและคณะ, 2544) นอกจากนี้ยังพบว่า

- ข้อมูลเฉลี่ยทั่วโลกพบว่า 1 ใน 3 ของผู้หญิงถูกผู้ชายทำร้าย บังคับให้มีเพศสัมพันธ์หรือไม่ก็ถูกละเมิดและหาประโยชน์

- มากกว่าร้อยละ 20 ของผู้หญิงถูกทำร้ายโดยผู้ชายที่อยู่ด้วย

- ในกลุ่มผู้หญิง อายุ 15-44 ปี สาเหตุการตายและพิการเกิดจากการกระทำรุนแรงมากกว่าการตายจากมะเร็ง มาเลเรีย อุบัติเหตุ และสงครามรวมกัน

- ผู้หญิงที่เป็นเหยื่อการกระทำรุนแรงในครอบครัว มีแนวโน้มฆ่าตัวตายมากกว่าผู้หญิงที่ไม่เคยถูกทำร้ายถึง 12 เท่า

ความก้าวหน้าการยุติความรุนแรงต่อสตรี

●●● การให้สัตยาบันอนุสัญญาเรื่องการห้ามมนุษย์และการขายมนุษย์ให้เป็นภาคที่ประเทศไทยเป็นภาคีมีหลายฉบับ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก (ค.ศ. 1921) อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการค้าบุคคลและการแสวงประโยชน์จากกาวเท้าประเวณีของผู้อื่น (ค.ศ. 1933) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (ค.ศ. 1997) ฯลฯ

●●● นโยบายและแผนปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหารูกรักบริการทางเพศ พ.ศ. 2539

●●● คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2542 เห็นชอบให้เดือนพฤศจิกายน เป็นเดือนรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อเด็กและสตรี และโครงการรณรงค์ให้ผู้ชายและกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วมในการจัดการความรุนแรง

●●● คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2543 เห็นชอบนโยบายและแผนการจัดการความรุนแรงต่อเด็กและสตรี

●●● นโยบายและแผนการจัดการความรุนแรงต่อเด็กและสตรี หรือการให้บริการในรูปแบบศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กและสตรี ในภาวะวิกฤตจากความรุนแรง (One Stop Crisis Center : OSCC) ซึ่งเป็นศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นในโรงพยาบาล

●●● กฎหมายที่ต่อต้านความรุนแรงทางเพศ เช่น พ.ร.บ. ป้องกันปราบปรามการค้าประเวณี (พ.ศ. 2539) พ.ร.บ. มาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก (พ.ศ. 2540)

●●● พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 22 พ.ศ. 2547) ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 ความผิดต่อเสรีภาพ

●●● บันทึกข้อตกลงหรือแนวทางการทำงานในเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าเด็กและหญิงหรือ การค้ามนุษย์ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรเอกชน และระหว่างประเทศจำนวน 5 ฉบับ

แนวทางการยุติความรุนแรงต่อสตรี

1. การปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม กระบวนการทางกฎหมาย เช่น การเพิ่มโทษ และกวดฝึกรวมตำรวจ แพทย์ พยาบาล นักสังคมสงเคราะห์ อัยการ ผู้พิพากษา ให้มีความเข้าใจในเรื่องความรุนแรง เข้าใจปัญหา รวมทั้งวิธีการให้ความยุติธรรมกับผู้ที่ถูกกระทำ

2. การให้ข้อมูลข้อสนเทศแก่ประชาชนเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะติดต่อเมื่อมีการกระทำรุนแรง

3. ดำเนินการให้มีแผนระดับชาติและกลไกการประสานงานและดำเนินงานให้ได้ผลและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. ส่งเสริมสถาบันครอบครัว โดยให้ความรู้เรื่องครอบครัวศึกษา สิทธิมนุษยชน สิทธิเด็ก วิธีการแก้ความขัดแย้งโดยไม่ใช้ความรุนแรง และการดำรงชีวิตตามหลักศาสนา เพื่อสร้างความตระหนักในสิทธิของตนเองและผู้อื่น

5. สนับสนุนให้มีการทำงานจัดการปัญหาด้านความรุนแรงต่อเด็กและสตรีในกลุ่มต่างๆ เพิ่มขึ้นและเป็นประเด็นที่ทำงานให้ต่อเนื่อง ทั้งภาครัฐกิจ องค์กรเอกชนอื่นๆ สื่อมวลชนแขนงต่างๆ และรายการวิทยุ

ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใดๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งกาย วาจา จิตใจและทางเพศ โดยการบังคับ ชูเชื้อ ทำร้าย ทบตี ถูกคาม กีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะ และการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกาย และจิตใจแก่ผู้กระทำ

ขนาดของปัญหาความรุนแรงต่อสตรี

เหตุการณ์ความรุนแรงต่อสตรี ชี้ให้เห็นถึงปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งความรุนแรงในครอบครัว สถานศึกษา สถานที่ทำงาน และในสังคมทั่วไป โดยปรากฏเป็นความรุนแรงทางร่างกาย ทางเพศ และการทอดทิ้ง ซึ่งผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่ คือ เด็กและสตรี โดยข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ พบว่า

- ผู้หญิงและเด็กที่เข้ารับการช่วยเหลือที่บ้านฉุกเฉิน จำนวน 662 ราย (บ้านพักฉุกเฉินสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี : 2548)

- ผู้ขอคำปรึกษาเรื่องความรุนแรงในครอบครัว จากมูลนิธิเพื่อนหญิง จำนวน 1,461 กรณี (พ.ศ.2548) และรวบรวมข่าวเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว จากหนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ จำนวน 603 กรณี (พ.ศ.2548)

- ผู้เข้ารับบริการศูนย์พึ่งได้ (ให้บริการผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงจาก 72 โรงพยาบาล) ปี พ.ศ.2548 จำนวน 11,542 ราย

- ปี พ.ศ. 2546 การดำเนินคดีเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงทางเพศต่อผู้หญิง จำนวน 1,964 คดี (ศาลชั้นต้น) จำนวน 275 คดี (ศาลเยาวชนและครอบครัว) และคดีการล่วงละเมิดทางเพศ ที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้น จำนวน 10,105 คดี (ศูนย์บริการข้อมูลตุลาการ กระทรวงยุติธรรม : 2547)

- นอกจากนี้ยังพบว่าระดับการกระทำรุนแรงยังเพิ่มมากขึ้น มีทั้งกรณีข่มขืนแล้วฆ่า หรือการทำทารุณทางเพศ ทารกอายุไม่เกินขวบปี ตัวเลขข้างต้นเป็นเพียงส่วนที่จะสะท้อนให้สังคมได้เห็นปัญหามากขึ้น เนื่องจากสถิติเรื่องความรุนแรงในปัจจุบันเปรียบเสมือนยอดภูเขาน้ำแข็งในมหาสมุทรเท่านั้น

ข้อมูลเรื่องความรุนแรงต่อสตรี ถือเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการให้เป็นระบบ ทั้งนี้เพราะสถิติดังกล่าวจะเป็นภาพที่สะท้อนปัญหาความรุนแรงของปัญหาและจะเป็นเหตุผลสนับสนุนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาเผยแพร่ให้สังคมได้รับรู้ เพื่อกระตุ้นให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและความจำเป็นในการเร่งแก้ไขปัญหา ตลอดจนจะเป็นการสร้างทัศนคติใหม่ ที่ถูกต้องและปราศจากอคติทางเพศของสังคมให้เกิดขึ้นอีกด้วย

แต่การจัดทำข้อมูลสถิติเรื่องความรุนแรงอย่างเป็นระบบและเป็นจำนวนเดียวเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เนื่องจากขาดศูนย์กลางการเก็บอย่างเป็นระบบ หน่วยงานต่างๆ จัดเก็บข้อมูลความรุนแรงของตนเอง ทำให้ข้อมูลความรุนแรงที่เป็นเพียงส่วนน้อยของปัญหาจึงไม่อาจสะท้อนขนาดของปัญหาความรุนแรงที่แท้จริงได้

ปัญหาความรุนแรงต่อสตรีที่เกิดขึ้น เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสังคมและความสัมพันธ์เชิงมิติหญิงชาย ซึ่งปัญหาความรุนแรงที่กระทำกับผู้หญิงมีมากมายกว่าที่เห็น แต่สังคมมักมองไม่เห็นและไม่รับรู้ว่าเป็นปัญหา แม้ว่าจะมีการกล่าวถึงและให้ความสนใจมากขึ้น เนื่องจากแนวคิดด้านความรุนแรงในสังคมไทย และแนวคิดเรื่องสิทธิระดับสากล แต่สังคมส่วนใหญ่ยังไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องดังกล่าว ยังไม่ยอมรับว่าความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็กเป็นความรุนแรงที่เกิดจากบทบาทความสัมพันธ์หญิงชาย และยังไม่ตระหนักถึงผลกระทบและความรุนแรงของปัญหา ดังนั้น หากมีการจัดเก็บจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างเป็นระบบ จะสามารถประเมินสถานการณ์ สะท้อนปัญหาและสร้างความตระหนักให้กับสังคมได้